

Patriarhia Română negociază cu autoritățile ucrainene recunoașterea schismei din țara vecină

Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a luat, în ședința din 21 februarie 2019, unele decizii cu privire la situația bisericească din Ucraina, ca urmare a acordării de către Patriarhia Ecumenică a tomosului autocefaliei unei grupări schismatice înființate în paralel cu Biserica Ortodoxă Ucraineană (a Patriarhiei Moscovei) de către Fanar, cu largă participare a autorităților statului ucrainean, într-o acțiune considerată în lumea ortodoxă drept o schismă menită să legitimizeze aspirațiile naționaliste ale unor politicieni, transpuse în plan religios de către o grupare schismatică existentă în țara vecină de peste 20 de ani.

Prin hotărârile luate în această ședință sinodală, **Patriarhia Română s-a abținut deocamdată de la recunoașterea directă a autocefaliei grupării schismatice ucrainene, însă formularea ne lasă să credem că înclină în viitor să facă acest pas.**

Una dintre cele mai controversate formulări din comunicatul patriarhal este următoarea: “Patriarhia Ecumenică a acordat *Tomosul de autocefalie* ierarhilor, clericilor și credincioșilor care se aflau în schismă cu Biserica Ortodoxă Rusă și cu întreaga Ortodoxie însă acest tomos a fost acceptat doar de către ortodocșii ucraineni care nu se aflau în comuniune cu Patriarhia Moscovei”.

Prin aceste cuvinte:

1. Patriarhia **recunoaște statutul de ierarhi și clerici al membrilor schismei ucrainene.**
2. Afirmă că **aceia s-au aflat în schismă până la momentul tomosului de autocefalie**, lăsând să se înțeleagă că după aceea ei nu mai sunt schismatici.
3. Sugerează că ortodocșii aflați sub autoritatea Patriarhiei Moscovei în Ucraina sunt de etnie rusă (lucru afirmat în fraza care urmează acesteia: “Prin urmare, problema unității ecleziale în Ucraina nu este în prezent

rezolvată deplin, și pentru că aici există o mare populație de etnie rusă, care păstrează legătura directă cu Patriarhia Moscovei”), când în realitate Biserica Ortodoxă Ucraineană a Patriarhiei Moscovei are credincioși de toate etniile ce compun statul ucrainean, inclusiv din cadrul etniei române de acolo.

Patriarhia reiterează propunerea ca Patriarhia Ecumenică și Patriarhia Rusă să discute problema și să îi ofere o soluție bilaterală, altminteri propunând o soluție pe care să o găsească o sinaxă a întâistătătorilor Bisericilor locale, propunere ce face trimitere directă de “noua sinodalitate” promovată de sinodul ecumenist eretic din Creta.

Punctul 6 al Comunicatului este cel mai interesant, deoarece el ne arată că **Patriarhia Română își negociază votul față de schisma ucraineană cu autoritățile bisericești și statale din acea țară.**

După ce spune că o decizie față de schisma ucraineană se va lua la următoarea sesiune a Sfântului Sinod (posibil, în toamnă), Patriarhia condiționează această decizie de respectarea identității lingvistice și etnice a celor 127 de parohii românești din Bucovina de Nord, aflate sub jurisdicția Bisericii Ortodoxe Ucrainene a Patriarhiei Ruse.

În acest sens, decizia sa cu privire la recunoașterea tomosului se va lua după o consultare a românilor din acest spațiu și după ce se vor obține “garanții scrise de la autoritățile bisericești și ale statului ucrainean că identitatea etnică și lingvistică a românilor va fi respectată”.

Sinodul mai propune organizarea de către românii de acolo a unui Vicariat Ortodox Român în Bucovina de Nord, care “să cultive legături spirituale cu Patriarhia Română”, reamintind existența în România a Vicariatului Ortodox Ucrainean din Maramureș încă din anul 1990.

Este foarte importantă precizarea că Patriarhia Română așteaptă garanții scrise de la “autoritățile bisericești și ale statului ucrainean”. Putem crede că expresia “autoritățile bisericești”, de la care așteaptă astfel de garanții scrise, se referă la “autoritățile” schismatice ale așa-numitei “Biserici Ortodoxe Autocefale Ucrainene”, pentru că **dacă ar primi garanții scrise de la Biserica Ortodoxă Ucraineană (Patriarhia Moscovei), atunci ar trebui să nu recunoască schisma din Ucraina, ceea ce ar face ca autoritățile statului ucrainean,**

promotoarele schismei ce vizează scoaterea ortodocșilor din această țară de sub jurisdicția Patriarhiei Ruse, să nu îi ofere niciodată astfel de garanții. Fără acordul statului ucrainean nu se poate organiza niciun fel de vicariat românesc pe teritoriul Ucrainei.

Prin urmare, comunicatul ne dă de înțeles că Patriarhia Română dorește ca în Ucraina românii de acolo să înființeze un Vicariat Ortodox Românesc **cu acordul schismaticilor ucraineni și al autorităților statale ucrainene.**

Menționarea existenței unui Vicariat Ortodox Ucrainean în România ne lasă să credem că Vicariatul Ortodox Românesc ar fi proiectat să aibă un statut similar celui ucrainean de la noi.

Art. 73 din *Statutul BOR* prevede că Vicariatul Ortodox Ucrainean este o unitate bisericească administrativă cu regim special misionar-pastoral, subordonată direct Patriarhiei Române, care cuprinde mai multe protopopiate, parohii și mănăstiri. Vicariatul funcționează pe baza unui regulament propriu, aprobat de sinod la propunerea Patriarhului și comunicat ministerului de resort. Conducătorii vicariatului și protopopii sunt numiți direct de către Patriarh, care face și numirea, transferul și sancționarea personalului clerical și neclerical din vicariat, la propunerea vicarului și cu consultarea eparhului în care funcționează vicariatul. Antimisul, Sfântul și Marele Mir și pastoralele chiriarhale se primesc de la Patriarhia Română.

Vicariatul ucrainean este condus de un preot vicar, fiind o unitate autonomă din punct de vedere administrativ, dar aflată sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Române.

Dacă se dorește un Vicariat Românesc cu atribuții similare celui ucrainean din România, atunci **acesta ar putea scoate cele 127 de parohii de sub autoritatea canonică a Patriarhiei Ruse pentru a le trece direct sub autoritatea așa-numitei “Biserici Ortodoxe Autocefale Ucrainene”**, urmând ca acest vicariat să aibă legături spirituale cu Patriarhia Română. În prezent, românii din Bucovina de Nord aparțin de Mitropolia Cernăuților și Bucovinei, aflată în componența Bisericii Ortodoxe Ucrainene (Patriarhia Moscovei). Actualul mitropolit-primat al Bisericii Ortodoxe Ucrainene este fost mitropolit de Cernăuți.

Nu putem crede că statul ucrainean ar fi de acord ca un număr de 127 de parohii, cu sute de mii de credincioși români, cetățeni ucraineni, să fie puși sub

autoritatea unei Biserici locale din afara granițelor, în timp ce a făcut eforturi uriașe să îi scoată pe ceilalți ucraineni de sub autoritatea bisericească rusească.

Este greu de crezut că autonomia administrativă a acestui vicariat va putea fi atât de mare încât să își poată hotărî destinul fără niciun amestec al celor sub a căror jurisdicție canonică s-ar afla, mai ales în viitor, după ce tensiunile actuale legate de recunoașterea autonomiei se vor fi aplanat.

În Ucraina trăiesc peste 400.000 de români[1], cei mai mulți dintre ei fiind ortodocși.

Această decizie a Patriarhiei naște câteva întrebări:

1. De ce nu s-a făcut acest Vicariat Ortodox Românesc în 1990, atunci când s-a înființat cel ucrainean din România? De ce nu a fost atunci condiționată acceptarea vicariatului ucrainean de către BOR și statul român de acceptarea unui vicariat similar la Cernăuți?
2. Înființarea unui Vicariat în locul Mitropoliei interbelice de Cernăuți care a funcționat în cadrul Patriarhiei Române în acea perioadă nu înseamnă o abandonare a unor drepturi jurisdicționale canonice avute în decursul istoriei?
3. **Cu ce va schimba statutul juridico-canonice al românilor din Bucovina de Nord trecerea de sub autoritatea jurisdicțională rusă sub cea ucraineană, dacă se va întâmpla acest lucru, în afară de faptul că vor ieși de sub autoritatea unei Biserici canonice și vor intra sub ascultarea unei structuri schismatice?**
4. **Ar putea fi folosit în viitor acest act de constituire a Vicariatului Ortodox Românesc de către partea ucraineană pentru a argumenta o recunoaștere a apartenenței românilor din Ucraina la așa-numita „patriarhie ucraineană autocefală” și o pierdere definitivă a drepturilor jurisdicționale avute în decursul istoriei?**
5. În ce măsură garanțiile scrise ale Kievului ar putea să liniștească autoritățile române cu privire la statutul și continuitatea românilor din țara vecină, dat fiind faptul că autoritățile ucrainene au mai dat și în trecut garanții de respectare a drepturilor românilor, pe care le-au respectat în funcție de orientarea fiecărui regim politic? De ce ar fi acum altfel?
6. Ar fi dispusă oare o “biserică” creată pe fundamente ultranaționaliste,

considerată “un simbol al independenței ucrainene”, să apere drepturile la identitate națională și limbă de cult proprie românilor mai mult decât actuala Mitropolie de Cernăuți, aflată sub jurisdicția Patriarhiei Ruse?

7. Cum s-ar putea împăca “unificatorul” Poroșenko și, în general, politica ultranaționalistă ucraineană, cu ideea acordării unor drepturi de autonomie națională și religioasă unei comunități de câteva sute de mii de români altfel decât prin includerea lor în planul său naționalist ucrainean, prin intermediul acestui vicariat, care nu ar face decât să îi scoată de sub autoritate rusă și să îi plaseze sub autoritate ucraineană?
8. Cum ar contribui la cauza românismului o posibilă divizare bisericească a comunității românești din Cernăuți, în condițiile în care nu ar accepta toți românii de acolo să intre în componența noului Vicariat, unii preferând să rămână sub autoritatea Patriarhiei Moscovei? (Există deja relatări de presă care susțin că unele parohii vorbitoare de limbă română deja și-au manifestat dorința de a rămâne în cadrul Bisericii Ucrainene canonice.)

Considerentele de mai sus ne fac să credem că de fapt Patriarhia Română avansează ideea vicariatului ortodox cu două scopuri precise:

1. Să prezinte publicului românesc acceptarea schismei ucrainene ca pe o mare victorie a diplomației bisericești, fidelizând astfel publicul, mai ales pe cel naționalist, față de o decizie care ar putea să aibă, altfel, consecințe grave pentru viața bisericească românească, confruntată și așa cu efectele acceptării ereziei din Creta din 2016.
2. Să izoleze pe Înaltpreasfințitul Longhin de români și să încerce să îl elimine din lupta antiecumenistă din țara vecină.

În primul rând, Patriarhia Română se poate confrunta cu îngrijorări din ce în ce mai mari ale preoților și poporului față de schisma din Ucraina și de consecințele recunoașterii ei de către BOR.

Prezentarea recunoașterii autocefaliei “Bisericii Ortodoxe Autocefale Ucrainene”, în contextul în care Patriarhia ar obține acele garanții din partea ucraineană și mai ales Vicariatul Ortodox Românesc, ar putea adormi vigilența celor care, altfel, ar protesta sau chiar întrerupe pomenirea ca urmare a unei decizii de acceptare a schismei ucrainene.

O astfel de strategie s-a folosit și după sinodul ecumenist din Creta, când

Patriarhia a dedicat un an mărturisitorilor închisorilor, foarte iubiți de popor, pe care i-a folosit ca formă de fidelizare a poporului. La sfârșitul acelui an, niciun singur sfânt al închisorilor nu a fost canonizat.

În al doilea rând, se știe că arhiepiscopul Longhin din Bănceni este perceput ca unul dintre cei doi (alături de Mitropolitul Onufrie) opozanți de seamă ai ecumenismului în Ucraina. Cum proiectul schismatic ucrainean vizează și o colaborare cu greco-catolicii din acea țară, pe care arhitecții “autocefaliei” vor să îi includă în “biserica autocefală ucraineană”, pentru a crea o “biserică aprobată și de Roma și de Constantinopol”, arhiepiscopul Longhin devine din ce în ce mai incomod pentru Ucraina. Din acest motiv a și fost proclamat între timp un fel de „dușman al poporului”.

Patriarhul eretic Bartolomeu, susținut de papa Francisc, a creat în Ucraina premisele desăvârșirii uniției greco-catolice

Dacă mai ținem seama de faptul că se află sub jurisdicția Patriarhiei Ruse, deși a întrerupt pomenirea patriarhului moscovit, și că este și român, și nu un român oarecare, ci unul dintre cei mai de seamă și iubiți români din Ucraina, **înființarea Vicariatului Ortodox Românesc în Ucraina ar putea avea ca scop și separarea arhiepiscopului Longhin de românii de pe ambele părți ale graniței, prin prezentarea Înaltpreasfinției Sale ca “dușman al românismului”,** în condițiile în care nu va accepta să iasă de sub autoritatea Patriarhiei Ruse pentru a intra sub autoritatea ucraineană prin intermediul acestui Vicariat Ortodox Românesc.

Nu știm dacă acele 127 de parohii despre care vorbește Patriarhia Română includ și mănăstiri precum Boian sau Bănceni, dar nu putem să nu ne întrebăm: **dacă ar fi ca acest vicariat să fie,** cum deja au început să cânte unii lăudători propatriarhali prin presă, **un prilej de “revenire a 127 parohii la Mitropolia Moldovei și Bucovinei și Mitropolia Basarabiei”, ar fi dispusă Patriarhia Română să îl primească pe arhiepiscopul Longhin în structurile BOR, în condițiile în care ar fi singurul ierarh român nepomenitor și luptător deschis împotriva eresului ecumenist? L-ar primi mitropolitul Teofan în sinodul MMB și i-ar îngădui să nu îl pomenească la slujbe, sau ar purcede la caterisirea Înaltpreasfinției Sale, așa cum a făcut cu părintele Ioan Ungureanu, trimițând funcționarii MMB la Bănceni să preia patrimoniul**

În contul Mitropoliei, așa cum încearcă să facă cu obștea de la Schitul Orășeni din Botoșani?

Prin astfel de mișcare, Patriarhia Română ar putea încerca “să rezolve o problemă” tuturor părților implicate în tumultul creat de erezia din Creta și de schisma ucraineană.

Din slăbirea poziției arhiepiscopului Longhin ar beneficia toate părțile responsabile pentru situația din Ucraina, chiar dacă ele sunt în conflict. Ar beneficia și Patriarhul Rusiei, deoarece arhiepiscopul Longhin i-a întrerupt pomenirea încă din 2016, ar beneficia și Patriarhia Română, deoarece **ar neutraliza singurul episcop de limbă română care se opune deschis și prin nepomenire ereziei ecumeniste**; ar beneficia și Patriarhia Ecumenică, ce ar vedea planul său schismatic din Ucraina realizat.

Nu știm în ce măsură aceste planuri ale Patriarhiei Române se vor realiza așa cum le prezintă comunicatul din 21 februarie 2019. Nu știm ce vor zice românii din Bucovina de Nord, nu știm ce garanții le vor da autoritățile ucrainene și mai ales cât le vor respecta și pune în aplicare.

Știm însă că Biserica trebuie să procedeze cu mare grijă ca implicarea sa în slujirea poporului din care face parte, în așa fel încât să nu depășească limitele canonice. Faptul că alții au procedat greșit în trecut față de drepturile Bisericii noastre nu trebuie să ne îndreptățească să încercăm să reparăm o greșeală a acelora cu o greșeală similară.

Mai știm că schisma ucraineană, oricât de gravă ar fi pentru popoarele implicate în ea și pentru destinul acestora, se aseamănă multor situații din trecutul Bisericii Ortodoxe, care s-au soluționat într-o formă sau alta. Schisma bulgară menționată chiar în documentul patriarhal este o astfel de dovadă.

Este adevărat că forma pe care o ia schisma ucraineană, cu implicarea greco-catolicilor în viața unor comunități ortodoxe, riscă să producă efecte irecuperabile și să iasă din tiparele obișnuite ale unei schisme bisericesti temporare, ca altele din istorie (Mitropolia Moldovei, de exemplu, s-a aflat sub anatema Patriarhiei Ecumenice între anii 1395-1401, din pricina hirotonirii mitropolitului moldovean Iosif Mușat la Halici, fără acordul patriarhului ecumenic, după care comuniunea s-a reluat prin eforturile marelui voievod Alexandru cel Bun).

Din păcate, tema schismei ucrainene a pus în ultima perioadă în umbră lupta contra dușmanului celui mare al Ortodoxiei, erezia ecumenistă, care a generat până la urmă și această schismă. Poate nu ar fi lipsit de interes ca atenția să revină asupra luptei contra acestui flagel, neutralizându-se astfel strategia celor care au produs schisma ucraineană și pentru a distrage atenția de la erezia ecumenistă și de la sinodul ecumenist din Creta.

Note:

[1] https://ro.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A2nii_din_Ucraina#Cultur%C4%83.